

FN i Östtimor

Ända sedan förberedelserna för folkomröstningen om Östtimors självständighet 1999 har FN spelat en stor roll i Östtimor. Nu har FN en stor landsgrupp med representanter för 17 olika FN-organ och program i Östtimor. Den presenteras i en fyllig, 89-sidig översikt.

Hela översikten kan Du själv läsa på UNMIT:s webbplats <http://www.unmit.org/>. I den här artiklen ger vi en sammanfattning av innehållet. Det beskriver både UNMIT (UNMIT - United Nations Integrated Mission in Timor-Leste) och enskilda FN-organ verksamhet i landet i 10 kapitel:

1. Övergripande riktlinjer
2. Socio-ekonomisk utveckling och demokratiskt styre
3. Säkerhet
4. Rättsväsende, allvarliga brott, mänskliga rättigheter och skydd av barn
5. Jämställdhet
6. Humanitära frågor
7. Utbildning, hälsa, vatten, avlopp och Hiv/Aids
8. Ungdomsarbetslöshet och levnadsvillkor och jordbruks- och landsbygdsutveckling

Bilaga: FN:s landsgrupp i Östtimor

Förteckning över förkortningar

Kortfakta

Chef: Generalsekreterarens särskilde representant Atul Khare

Chef för stöd till säkerhetssektorn och upprätthållande av lagen: Eric Tan Huck Gim

Chef för stöd till statsförvaltningen, utveckling och humanitära frågor: Finn Reske-Nielsen

Stabschef: Wolfgang Weisbrod-Weber

Polischef: Rodolfo Tor

Högkvarter: Dili

Regionala kontor: Baucau, Maliana, Oecussi och Suai

Personal: Maximalt antal utläningar 456, tillsatta den 15 augusti 320

Volontärer: 131

Lokalanställda: 852

Polis: Maximalt antal 1.748, i tjänst den 15 augusti 1.636 från 40 länder

Budget: 184 miljoner USA-dollar (USD) för 2006/07, 153 miljoner för 2007/08

Säkerhet

Det är säkerhetsrådets resolution 1745 från 2007 som ger UNMIT i uppdrag att genom UNPOL¹ återupprätta och vidmakthålla allmän säkerhet i Östtimor genom stöd till PNTL¹ inklusive åtgärder innan PNTL har återuppbyggs och att hjälpa till att utbilda och organisera PNTL och inrikesministeriet samt hjälpa till med säkerhetsarbetet under valen 2007.

UNPOL genomför omkring dagligen 60 patrulluppdrag i Dili och de 12 andra distrikten.

Det finns 15 polisstationer i Dili.

Av 3.000 poliser i PNTL har omkring hälften återinsatts i tjänst medan de övriga fortfarande väntar på två veckors fortbildning.

I de tre gränsdistrikten upprätthåller sex dagliga patrulluppdrag kontakten med gränspatrullenheten (BPU¹).

Antalet rapporterade allvarliga brott har sjunkit från 23 per månad under andra halvan av 2006 till drygt 10 under 2007.

Landsgruppen

Alla de 17 FN-organ och program som arbetar i Östtimor utgör tillsammans med några andra institutioner landsgruppen. Vi tar upp de viktigaste av medlemmarna som från 1999 till idag ändrat sin huvudinriktning från katastrofbistånd till långsiktig utveckling.

Samordningen genom månatliga möten leds av UNDP:s samordnare i Östtimor, som är Finn Reske-Nielsen. Han samordnar också det humanitära biståndet.

UNDP

UNDP:s nuvarande fokus är: demokratiskt styre, humanitär bistånd och utveckling med fattigdomsbekämpning.

UNICEF

UNICEF:s nyckelområden är hälsovård och sanitära anläggningar i flyktinglägren, grundläggande skolutbildning (skoltält, anteckningsböcker med mera), skydd av barn mot våld och missbruk, arbete med barns rättigheter och HIV/AIDS upplysning för 40.000 ungdomar.

UNFPA

UNFPA arbetar med alla aspekter på reproduktiv hälsa, till exempel fortbildning av läkare, sköterskor och barnmorskor, folk- och bostadsräkning samt mot könsbaserat våld.

UNHCR

FN:s flyktingkommissarie arbetade under åren 1999-2005 tillsammans med UNHCR i Indonesien för att underlätta för flyktingar att återvända, vilket resulterade i att drygt 200.000 återvände till sina hem. För detta

byggdes 35.000 nya hus.

Efter krisutbrottet på våren 2006 arbetade UNHCR för flyktinglägren. Med början 2007 har UNHCR arbetat för en långsiktig lösning för internflyktingarnas återvändande. I mitten av 2007 avslutades UNHCR:s insatser för flyktingarna.

WHO

Världshälsoorganisationen genomför i samarbete med statsförvaltningen olika program för att bekämpa smittsamma sjukdomar som diarréer, hepatit A, malaria, denguefeber och trafikolyckor, men har också arbetat i flyktinglägren särskilt inför regntiden.

WFP

FN:s matprogram etablerade sitt kontor i Östtimor först i början av 2005. Nu pågår tre program, skolmåltider till drygt 90.000 skolbarn, kostförstärkning med soja, olja och socker till 40.000 undernärda småbarn och gravida och ammande kvinnor och stöd till regeringens katastrofberedskap. Dessutom har organisationen börjat med en verksamhet *Mat för arbete* för att hjälpa hushåll, 25.000 i slutet av 2007, med osäker försörjning.

ILO

Den internationella arbetsorganisationen arbetar huvudsakligen med yrkesskolor.

FAO

FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation stöder regeringens arbete för att öka livsmedelsproduktionen, främst majs och ris, till exempel genom uppbyggnad av statistik.

UNIFEM

FN:s utvecklingsfond för kvinnor genomför en rad olika program för att stödja kvinnors deltagande i politiken och motverka sexvåld.

IOM

Den internationella organisationen för migration började sitt arbete i Östtimor 1999 med att medverka för att underlätta för 190.000 flyktingar, som flytt till Västtimor under våldsvågen efter folkomröstningen, att återvända. Sedan den aktuella krisens början har IOM bidragit till flyktinglägrens försörjning och förvaltning. IOM arbetar också tillsammans med ideella organisationer för att motverka trafficking.

UNESCO

FN:s kulturorgan upprättade sitt kontor i Östtimor i juli 2007. UNESCO ger stöd till utvecklingen av en kulturstrategi, men har en mycket begränsad verksamhet i Östtimor.

UNV

FN:s volontärverksamhet omfattar idag 150 volontärer i Östtimor. Under valen i april 2002 var det 960

volontärer som stödde valproceduren, det största uppdraget någonsin för organisationen.

UNOPS

FN:s kontor för projektstöd stöder andra FN-organs arbete.

UNDESA

FN:s avdelning för ekonomiska och sociala frågor arbetar med ett antal projekt för uthållig vatten- och energiförsörjning.

OCHA

Kontoret för koordinering av humanitära frågor samordnar FN:s humanitära hjälp i Östtimor.

UNIDO

FN:s organisation för industriell utveckling stöder statsförvaltningens arbete med att skapa en entreprenörkultur. Så har entreprenörskap tagits upp på skolschemat i 134 skolor. Därutöver driver UNIDO ett utvecklingsprojekt för bambu.

UNCDF

FN:s kapitalutvecklingsfond arbetar med lokala program för infrastrukturutveckling med målet att minska fattigdomen.

IMF, ADB och WB

Även om Internationella valutafonden, Asiatiska utvecklingsbanken och Världsbanken inte är några FN-organ, så ingår de genom sitt samarbete med UNMIT i landsgruppen.

IMF har rådgivare till regeringen, Asiatiska utvecklingsbanken koncentrerar sig på investeringar för att förbättra infrastrukturen och rådgivning till regeringen medan Världsbanken har en omfattande verksamhet i Östtimor. Den svarar till exempel för den fond *Trust Fund for East Timor* som samlar upp olika länders bidrag till Östtimor.

Ungdomsarbetslöshet och levnadsvillkor

Som exempel på översiktens behandling av de olika frågorna har vi tagit kapitlet om ungdomens arbetslöshet och levnadsvillkor.

Först görs en genomgång av problemen, till exempel yrkesutbildningarnas dåliga anpassning till näringslivets behov av arbetskraft, och sedan ges ett antal rekommendationer, bland annat utökade offentliga program som anställer ungdomar och bättre kreditmöjligheter. Slutligen skissas FN:s roll.

FN:s roll

ILO och UNDP ska hjälpa statsförvaltningen att

- kortsiktigt skapa arbeten för ungdomar genom arbetsintensiva infrastrukturprojekt

- utbilda lärare och skollärare
- ge träning i entreprenörskap
- öka tillgången på mikrokrediter.

Förkortningar

ADB Asian Development Bank

BPU Border Patrol Unit

FAO Food and Agricultural Organization

ILO International Labour Organization

IMF International Monetary Fund

IOM International Organisation for Migration

OCHA Office for the Coordination of Humanitarian Affairs

PNTL Polícia Nacional de Timor-Leste

UNCDF United Nations Capital Development Fund

UNDESA United Nations Department of Economic and Social Affairs

UNDP United Nations Development Programme

UNESCO United Nations Educational, Scientific and

Cultural Organization

UNFPA United Nations Population Fund

UNHCR United Nations High Commissioner for Refugees

UNICEF United Nations Children's Fund

UNIDO United Nations Industrial Development Organization

UNIFEM United Nations Development Fund for Women

UNMIT United Nations Integrated Mission in Timor-Leste

UNOPS United Nations Office for Project Services

UNPOL United Nations Police

UNV United Nations Volunteers

WB World Bank

WFP World Food Programme

WHO World Health Organization

Tommy Pollák

1. Se förkortningar.

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Ickekommersiell-Inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> eller skicka ett brev till Creative Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California, 94105, USA.